

1908 június 6-án a MOTESz országos ünnepélyén a klub hatos magasugró csapata nyeri a honvédelmi minisztérium tiszteletdíját, majd június 8-án Prágában Antal Pál diszkoszvetésben a cseh bajnokságot és Lovas Antal június 14-én a MAC versenyén a 2 angol mértföldes síkfutásban a Pannonia díja, rákövetkező héten pedig 3 angol mértföldön Magyarország bajnokságát; az őszi szeziónban Antal Pál a BEAC versenyén diszkoszvetésben a BEAC tiszteletdíját, Holics Ödön pedig távolugrásban az Egyetemi Tanács tiszteletdíját nyeri, amit október 4-kén Antal Pálnak Jenő főherceg díjában elért első helye követ a MAC őszi versenyén. Az MTK őszi atletikai viadalán a klub gárdája megszerzi és megvédelmezi Serény Gyuláné urnó, az MTK alapító tagjainak és Dr. Heteés Antalnak vándordíjait, melyek mellé méltán csatlakoznak a saisonot befejező cross country versenyeken elért győzelmek. 1909-ben az atletika megerősödése tovább folyik. A régiekhez Fülöp Ernő, Mazák Károly, Pásztor Ferencz, Haluzsinszky József csatlakoznak, míg az ifjúságiak Grüner Oszkár, Ásztalos Gyula, Brandl Béla, Jámbor F., Posch Emil-lel erősödnek. Ez évben már kizárólag ifjúsági versenyek is rendeztetnek, melyeken a klub 4×100 méteres stafétája ér el jelentős győzelmeket. Így 1909 május 20-án a Sportfutár ifjúsági versenyén a Grüner Oszkár, Ásztalos Gyula, Ondrus István és Kiss Ferenczből álló staféta Hertzka Rezső tiszteletdíját, az egyetemes ifjúsági gárda pedig a pontversenyre kifizető díjat szerzi meg. Ez évet Holics Ödönnek óriási fejlődése jellemzi, ki június 6-án távolugrásban a vallás- és közoktatásügyi minisztérium díját, majd június 20-án 6 m. 62 cm. kiváló eredménnyel Magyarország bajnokságát nyeri meg, míg ugyanekkor Antal Pál a diszkoszvetés bajnoka lesz. Ugyanő nyeri szeptember 17-én diszkoszvetésben Kassa város bajnokságát is. Az év legkiválóbb atletikai eredménye Báró Wardener Ivánnak Aradon az AAC versenyén magasugrásban aratott győzelme, hol 185 cm-rel új országos rekordot állít fel, elnyervén Dörner M. tiszteletdíját, majd szeptember 26-án Prágában 181 cm-es respektabilis eredménnyel Csehország bajnokságában aratott győzelme. Övé ez év osztrák rekordja is október 3-án Bécsben a WAC versenyén 182 cm-es ugrásával elért győzelme alapján. Országos rekordot állít fel Mazák Károly is a 20 km-es gyaloglásban 1 óra 49' 13"4"-es idejével, továbbá ifjúsági rekordokat Báró Wardener Iván, Ondrus István, Brandl Béla és az ifjúsági staféta. Ez év őszén rendeztetnek első ízben újra hosszú évek múltán a klubbajnokságok háromszori győzelemhez és standardekhez köztelven s az első győzelmeket Ondrus István a 100 y-os síkfutásban, Lovas Antal a 1/2 angol mértföldön, Báró Wardener Iván a magasugrásban, Holics Ödön a távolugrásban, Patak János a 3 angol mértföldes gyaloglásban, Ondrus István a 220 y-os síkfutásban és Lovas Antal a 3 angol mértföldes síkfutásban nycrik meg. Ez évben szerzi meg a klub 5-ös magasugró csapata végleg Heteés Antal dr. tiszteletdíját.

Az 1910. évet az ifjúsági atletika továbbfejlődése jellemzi. Rádi Vilmos, Rickert József, Malcher István, Angyal Gyula, Garami Oszkár, Guttwillig Endre, Hauber Ernő, Gál Andor, Haraszthy A és Rajz Ferencz a klub új erői, kiknek számára a társgegyesületekkel kapcsolatban az MTK is ír ki ifjúsági versenyeket. Báró Wardener

Iván megszünvén ifjúsági lenni, elnyeri ez év Magyarország bajnokságát és augusztus 7-én a WSC versenyén 185 cm. osztrák rekorddal Ausztria bajnokságát is.

Tetéli ez október 10-én a MAC versenyén Frigyes főherceg díjával, hol ugyanekkor Ondrus István a 220 y handicapban József főherceg díját nyeri el. Nagy veszteség éri a klub atletikai szakosztályát Hertzka Rezső szakosztályvezető távozásával és a klubból való kilépésével, mert benne kiváló szervező és összetartó erőt veszít el, azonban utódja Holics Ödön csakhamar feledteti őt. Megkapván a szakosztály vezetőséget Holics Ödön több jó erő kiválasztása ellenére is oly erős athléta gárdát teremt és nevel új fiatal erőkből, mely méltóan csatlakozik az előzőekhez. Hű segítő és fegyvertársra talál ebbeli törekvésében Hoffer Istvánban. Az ő vezetése alatt kezdődik az 1911. év, ifjúsági cross country versenyével, melyeken a Korének János, Freund József, Vigdorovics Ernő, Kalocsay Sándor, Szécsi Ottó, Vögel Ede, stb.-ből álló csapatok nem egyszer győzelmesen szerepelnek. Nagy erősödést jelent Szalay Pálnak a belépése és véle a Fischer Márton, Szalay Pál, Rickert József, Ondrus István 4×100 méteres senior stafétának megalakulása, mely oly sok dicsőséget van hivatva szerezni. Új erők Amberg József, Krausz Árpád, Blastik Henrik, Lukács Simon, Rosenfeld Jenő, Szabó Kálmán, Farkas Endre, Leitersdorf Marcell, Frank József, Klich Ferencz stb., kik között különösen az ifjúsági tagok mutatnak fejlődésépes kvalitásokat. A 8×100 és 10×100 méteres ifjúsági, avagy senior staféták az MTK stafétájának zsákmányai. Kiemelkedő eredmény báró Wardener Ivánnak 190 cm-es új országos rekordja szeptember 24-én a BEAC versenyén, mely nemzetközi viszonylatban is elsőrangú. Az év végén immár harmadszor rendezett klubbajnoki küzdelemből háromszori győzelemmel Ondrus István 100 méteren és báró Wardener Iván magasugrásban kerülnek ki győztesekként, kik ezzel az örökös klubbajnoki címet és a klub aranyérmét nyerik.

Az 1912. évre még nagyobb méreteket ölt az ifjúsági atletika, mint az előzőekben. Sátor Géza, Kreutz Ferenc, Wolf Oszkár, Székely Jenő, Heifer Béla, Szücs Sándor, Pécsi Dani, Lajtha Marcell, Pogány Sándor, Gál Béla, Nidossy László stb. járulnak az előző évek ifjúsági athlétaikhoz és a velük való foglalkozás, buzdítás és összetartás Székely Zoltán érdeme, ki harmadik segítőtársnak csatlakozik Holics Ödön és Hoffer István mellé. Az ifjúsági athlétaik sűrű szereplése és győzelmei mellett kisebb számban, de értékesen jelentkeznek a senior athlétaik, különösen a 4×100 méteres staféta győzelmekben. Báró Wardener Iván ismét visszahódítja Magyarország bajnokságát, míg Szalay Pál, Ondrus István a bajnokságokban értékes helyezéseket érnek el. Szalay Pál szeptember 8-án a MAC versenyén győztes lesz a Királydíjban és báró Wardener Ivánnal együtt képviseli a magyar színeket az első osztrák-magyar válogatott mérkőzésen az atletika terén. Majd szeptember 29-én a BEAC versenyén győztes lesz Budapest bajnokságának. Az eredményes évet méltóan fejezi be a 4×100 méteres staféta győzelme Pozsonyban, mellyel új országos rekordot állít fel és értékes vándordíj birtokába jut, továbbá báró Wardener Ivánnak Kassa bajnokságában aratott győzelme október 13-án.

Általános szempontokból vizsgálva az atletika fejlődését 1908-tól 1913-ig, meg kell állapítanunk, hogy senior atletikánk rovására az ifjúsági atletika fellendülése adja meg e kornak bélyegét. E mindenképpen örvendetes sportjelenség szoros összefüggésben van azokkal a sportpolitikai vonatkozásokkal is, melyek épen az atletikában éreztették hatásukat. Visszapillantván az 1906. év történetére, midőn a MASz—MOTESz harc kitört, ismeretes, hogy az MTK állásfoglalása volt a döntő momentum a tulsúly eldöntésénél, melyik szövetség győzedelmeskedjék a másik felett. Bár nehéz szívvel, a Magyar Testgyakorlók Köre ekkor kivált a régi szövetségből és minden erejével az új szövetséget támogatta. Emellett nem szűnt meg azon dolgozni, hogy a béke a két szövetség között létrejöjjön és nem kis része volt az 1908-ban létrejött MASz—MOTESz békeegyezményben. Ennek ellenére 1908. év októberében oly inzultus érte a klubot épen a támogatott szövetség részéről, mely nem maradhatott következmények nélkül.

A „Budapesti Athletikai Club” a székesfővárostól vándordíjat kapott csapatverseny kiírására Midőn közbenjött akadályok miatt a BAK ezt a versenyt nem rendezhette meg, átadta rendezés céljából a Ferencvárosi Torna Clubnak. A Ferencvárosi Torna Clubbal ez időben már konfliktusa volt a Magyar Testgyakorlók Körének Toldi Ödön átlépése miatt, kit az uszó szövetségnél professzionizmus vádjával feljelentettek. — Az uszó szövetség Toldi Ödönt felmentette, de ezen odíózus ügy kapcsán a klubot ért rosszindulatu gyanúsítások következményeképen a Magyar Testgyakorlók Köre a Ferencvárosi Torna Club atletikai és uszóversenyeit egyáltalában nem támogatta nevezéseivel. A Ferencvárosi Torna Club a Budapesti Athletikai Clubtól oly feltétellel kapta a rendezés jogát, hogy a Magyar Testgyakorlók Körének még a BAK-hoz leadott nevezéseit elfogadjja, mégis az FTC vezetősége, élvén avval a jogával, hogy nevezéseket visszautasíthat, az MTK nevezéseit minden indokolás nélkül visszautasította. A BAK vezetősége erre a verseny színhelyén lerendelte csapatát a pályáról és a versenyt ellenfél nélkül a MAC nyerte meg. A Magyar Testgyakorlók Köre megfelebbezte az ügyet a szövetség elé, ott azonban különböző paragrafusokra hivatkozva a felebbezést elutasították, minek következményeképen a klub választmányá elhatározta, hogy a MASz kebeléből kilép és erről a szövetséget hivatalos átiratban értesítette: „Nehéz szívvel konstatálja, — így szól az átirat egy passzusa — hogy

STEMMER JÓZSEF
Magyarország birkózó bajnoka

a harcokban megedzettek hitt fegyverbarátságot a társegyesületek és szövetségek kebelében, valamint hivatalos organumában már többé nem is palástolható gyűlölködés váltotta fel, ami végeredményben az együttműködést lehetetlenné tette.”

A kilépés következményeképen az összes funkcionáriusok a MASz-ban viselt tisztségeiket a szövetség rendelkezésére bocsátották. A korviszonyokra jellemző, hogy a MASz rákövetkező ülésén e kilépést egyhangulag tudomásul vette.

...olt, hogy az atletikára ennek káros következménye nem volt alapos, mert Hertzka Rezső askeze erősen tartja az atletika gyeplőit, így az első szenvedélyek hullámai elcsenyesednek. Következménye a kilépésnek újból a szoros csatlakozás a MOTESz-hez és a versenyek rendezése a MOTESz fenhatósága alatt. Később, midőn a harag mindkét részről gedeni kezd, épen a MASz részéről történik a béke helyreállítása érdekében. : be is következik, az MTK újra a MASz fenhatósága alatt rendezze versenyeit, azonban a szövetségbe be nem lép és több tárgyalás után, miközben a Ferencvárosi Torna Clubbal béke, utóbbi konciliáns nyilatkozata alapján helyreáll, úgy határoz, hogy elvi álláspontját megtartja és hozott határozatán nem változtat. Pedig a Magyar Testgyakorlók Körét igen sok kötelék fűzi a Magyar Athletikai Szövetséghez. A birkózás sportját például a szövetség kebelében az MTK tette naggyá és ha a szövetség súlyosan érzi a kiválást, gyengülését illetőleg, a Magyar Testgyakorlók Köre veszt pozíciójából. Következménye ennek, hogy Magyarország bajnokságát ettől kezdve

... és az 1910. évvel megkezdődő, Budapesten megrendezésre kerülő Európa bajnokságokat is a többi egyesületek kapják. Ha az MTK-nak célja új háboruságok felidézése lett volna és a hatalmi kérdés újból való felvetése, a MOTESz-szel karöltve a nehéz atletikában továbbra is folytathatta volna az előző évek vezérlő politikáját, de amint a kilépést bejelentő átiratban mondja:

„Az MTK ezekután is csak oly sportpolitikát fog folytatni és támogatni, melynek nincsen más célja, mint a magyar sport terén békés és consolidált viszonyokat teremteni.”

Ez a törekvés meg is látszik birkózószakosztálya munkáján. 1909-ben Pay'r Hugó és Előd József megnyerik Fiumében a Tenger mellék nehéz-, illetve középsúly-

bajnokságát, melyet nemsojára Weisz Richárdnak és Előd Józsefnek Budapest nehéz-, illetve középsúlyú bajnokságában aratott győzelmei követnek. Április 18-dikán Weisz Richárd és Előd József Magyarország nehéz- és középsúlyú bajnokságait nyerik, melyeket május 31-dikén a MOTESz rendezésében Székesfehérvárott kiírásra került országos birkózó- és súlyemelő verseny követ a szövetségi ünnepély keretében, melynek díjait majd minden versenynemben az MTK versenyzői viszik el. Váratlanul súlyos csapásként éri a klubot a Weisz Richárd és Előd József professzionistává való nyilváníttása. Ugy lát kihatással lesz az MTK birkózó sportjára kiváló generációt nevelt utódképen, mely ezt Pető Pálnak Magyarország súlyemelő évek hosszú sora óta első ízben nyitlta v

Súlyosbbitja Weisz Richárd elvesztését is, hogy egyidejűleg Pay'r Hugó is vissza csupa fiatal versenyző marad, kiknek munkája teljes erkölcsi támogatásával. Mégis a sága, valamint Magyarország nehéz- és köz Fischer Tibor és Előd József révén, csak egy év elegendő, hogy e fiatal versenyzők már ők is sorompóba léphessenek. Nem i Magyarország súlyemelő bajnokságában. rendezésében kiírásra került Európa bajn címét nehézsúlyban Márton Károly ragadj ságában a nehézsúlyban Fischer Tibor, a meskednek. Junius 29-dikén Bécsben az U és a nehézsúlycsoport világbajnokságát Fisc utódjává válván Weisz Richárdnak és büszk biztató, fejlődésképes erő, kik között sokat Csillag Miklós, György József, Sugár Józse a súlyemelő bajnokságok súlycsoportok szer Zólyomi Gyula lesz, míg középsúlyban C Az 1912. év ismét az MTK birkózóinak tul.

szíveshangu meghívást kap a klub Viborgba, a finnországi nemzetközi birkózóversenyekre, melyekre Márton Károly, Előd József és Zólyomi Gyula küldetnek ki. Legmelegebb fogadtatás, ünnepeltetés az osztályrészük és e megkezdett összekötöttes alapjává válik annak a tartós barátságnak, mely a finn birkózókat a Magyar Testgyakorlók Köréhez fűzi. A viborgi versenyek eredményeképpen Márton Károly könnyűsúlyban második, Előd József nehézsúlyban harmadik helyre kerül. Gyönyörű eredménnyel végződnek ez év országos bajnoki versenyei, melyeken három súlycsoport bajnokságát a klub versenyzői foglalják le. Így Stemmer József a nehézsúlycsoporttét, Zólyomi Gyula a könnyűsúly-csoporttét és Fischer Tibor a nehézsúly-

csoporttét. Ezt megelőzőleg Budapesti bajnokságát is könnyűsúlyban Stemmer József, középsúlyban Zólyomi Gyula nyerik, míg Kóbor Imre, Előd József értékes helyezésekhez jutnak. Az év birkózó sportjának legkimagaslóbb eseménye a klub által rendezett három napra terjedő Európa bajnokság, melyen a finn birkózók testületileg vesznek részt. Ez alkalommal viszonozza a klub azt a szíves fogadtatást, melyben az ő birkózóit Viborgban részesítették és hálával fogadja a gyönyörű csoportképet, mellyel a finnek emlékképpen megajándékozzák. E verseny legértékesebb eredménye Fischer Tibor győzelme az Európa bajnokságban, oly kiváló ellenfelek ellenében, mint Sarella és a dán Jenssen. Szép eredménnyel szerepelnek a klub többi versenyzői is különböző versenyeken, így Schillinger Ferenc, Csüdör Béla, Schwarz G., Kemény Andor, Lejtrik Sámuel, Gellért Miksa, Dr. Barbucian M. stb. E kiváló versenyző garda ellenére sem sikerül a Zöllner-féle vándordíjat megvédelmezni, mely ilymódon a BAK birtokába megy át.

SZALAY JÓZSEF OLYMPIAI KIKÜLDÖTT

A birkózással párhuzamosan kultiválja a klub ennek egyik rokonágát, a boxolást. Taticz Péter dr. agitációjára új életre keltett és szélesebb alapon kultivált sportágnak szolgálatába a Magyar Testgyakorlók Köre az elsők sorában szegődik és már a MAC 1911 április 31-diki versenyén Bánó Manó révén értékes győzelmet ér el. Kevéssel utóbb a MASz megrendezi Magyarország bajnokságát és az ólomsúly-csoport győztese ugyancsak Bánó Manó. Nagy lendülettel ad e sportágnak az a körülmény, hogy a MAFC is erősen felkarolja és a főiskolai hallgatók körében nagy propagandát végez. Ennek következménye, hogy 1912 február 21-dikén már Budapest bajnokságai is kiírásra kerülnek s több egyesület több erőinek mérkőzésében is a Magyar Testgyakorlók Köre diadalmasan állja meg a helyét, amennyiben Zombori Tóth Róbert és Strausz Ernő révén a légsúly és nehézsúly bajnokságát nyeri meg. A training és oktatás a birkózóteremben, utóbb a klubhelyiség ping-pong termében folyik s különösen Zombori Tóth Róbert szerez érdemeket az ifjabb tagok kiképzésével.

Az 1912. évi stockholmi olimpiade-ra való előkészületek a klub versenyzőit erősen igénybe veszik. Az egyetemes sportérdeknek engedve Weisz Richárd is trainingbe

AZ ÉPÜLŐ PÁLYA

fog, hogy miután kétévi pihenő után a magyar és nemzetközi szövetségek utján újra amateurnak nyilvánították, a világbajnokság búszke címét megvédelmezte. Szenvedett vállrándulása azonban képtelenné teszi a versenyben való részvételre és ámbár nevezetett, a küzdelemből elmarad és a nehézsúlycsoportban a magyar színek képviselve nincsenek, miután a Magyar Olimpiai Bizottság Fischer Tibort nem vette fel a kiküldendő névsorába. A többi klubtagok közül Márton Károly, Zólyomi Gyula és Stemmer József részesülnek a kiküldetés dicsőségében.

Az eredményes munkálkodás érdeme Brüll Alfrédon, a szakosztály mindenkori elnökén kívül Dr. Radó Gyula szakosztályvezető, valamint a szakosztály tisztikarát, mely fáradhatatlanul segédkezett vezetőinek. Nem kis része van benne a klub trainerének, Weigand mesternek, valamint annak a sok alkalomnak, mellyel a klub módot adott birkózóinak, hogy tanulhassanak. Sok vendég-este, idegen versenyzők akadémiaja zajlik le a klub birkózótermében, melyeken legkiválóbb versenyzők mérik össze a klub tagjaival erejüket.

Míg a football, athletika, birkózás az emelkedés, illetve stagnálás képét mutatják, az uszáson e leghíresebb, a klub által legjobban dédelgetett és legtöbb dicsőséget szerzett sportágon, a hanyatlás félreismerhetetlen jelei mutatkoznak. Minden emberi fejlődésnek meg van a határa, mely után pillanatnyi megállás, majd visszafejlődés következik be. Oly sok és oly kiváló versenyzője volt a klubnak, hogy nemcsak egy országgal, de egy continenssel fel tudta venni egymaga a versenyt és győzelmesen került ki belőle. A bomlásnak oka éppen ebben a nagyságban rejlik. Szűk Macedonia ennek a hatalmas versenyzőgárdának, hol egymástól nem tudnak érvényesülni és mivelhogy a klubszeretet nem mindig tud érvényesülni a nagyon kifejtett ambíció fölött, természetzerűleg következik be az a processus, mely gyengülésre vezet. Az 1909-es év még teljes dicsőségében hirdeti az MTK nagyságát. A nagy uszók közül egyedül Baronyi András hagyja el a klubot, helyébe azonban Elek Imrében nagy uszótehetséget kap a Magyar Testgyakorlók Köre. A régi gárda illymódon megerősödven két oly kiváló melluszóval, mint Toldi Ödön és Elek Imre, ismét

AZ ÉPÜLŐ PÁLYA

monopolizálja a versenyeket. Megnyeri a Székesfőváros vándordíját, a Szemere vándordíjat, a Porzolt Gyula emlékversenyt, a Műegyetemi díjat, Virava János vándordíjat, Tetmayer-emlékversenyt és elkeseredett küzdelem után a báró Rotschild Alfonz vándordíjat. Utóbbi vándordíjért folytatott küzdelemben, a rendező egyesület részéről történt többrendbeli szabálytalanság és visszaélés miatt konfliktus támad a WAC és Magyar Testgyakorlók Köre között, melyből kifolyólag a verseny a szövetségek elé kerül és az egész sporttársadalom egyhangulag a Magyar Testgyakorlók Körének fogja pártját. A szíves viszony, mely évek hosszu során a WAC-t az MTK-hoz fűzte, megbomlani látszik és egy általános WAC bojkott fenyeget, melyet csak a rendező egyesület részéről történt közeledés és elégtételadás hárit el. E versenyeken kívül a bajnokságok közül Hajós Henrik Magyarország egy angol mértföldes bajnokságát, Elek Imre Miskolc 100 y.-os melluszó bajnokságát, Hendl Kornél Miskolc 100 yard-os hátuszó bajnokságát, Toldi Ödön Magyarország 200 yard-os melluszó bajnokságát, Elek Imre Ausztria 100 m.-es melluszó bajnokságát, Halmay Zoltán Ausztria 100 m.-es bajnokságát nyerik. Azonkívül Zachár Imre, Hornung Gyula, Hajós Henrik győzelmesen szerepelnek a Magdeburgban rendezett nemzetközi stafétákban. Az év eredményeire végtelenül káros hatással van az a körülmény, hogy Halmay Zoltánt egy uszodában történt kisebb jelentőségű incidens következményeképen a Magyar Uszó-Szövetség hónapokra eltiltja a versenyektől és versenyzési jogát csak az év vége felé adja vissza. Közel jár a valósághoz az a feltevés, hogy ez a körülmény van legtöbb befolyással arra, hogy az illusztris világbajnok kedvét veszti a versenyzéstől és az aktív sport teréről lassanként visszavonul. Roppant klubszeretete ideig-óráig még megtartja őt klubja színeiben, de a magyar sport számára kivételes tehetsége elveszett. Még egyszer jelentkezik minden erejével nagy szervező képessége és tudása, midőn 1910 január 2-dikára egy csoport válogatott német-magyar staféta mérkőzést hoz létre és költségeit a társadalom adakozásából teremti elő. Halmay Zoltán, Zachár Imre, Hornung Gyula, Elek Imre tagjai a klub részéről e stafétáknak, melyek közül kettő győzelemmel, kettő veszteséggel végződik.

E körülmény még jobban kedvét szegi, utolsó klasszikus versenye Gradó bajnokságában van, azután már csak itt-ott szerepel versenyben és az 1910. év vége felé végképen visszavonul a versenyzéstől. A legfőbb kapocs meglazulván, elhagyják klubjukat Hornung Gyula, Zachár Imre, Elek Imre, Hajós Henrik és az 1911. év a régi nagy tehetségek közül egyedül Toldi Ödönt és Munk Józsefet találja a klub színeiben. Ugylátszik, hogy az MTK uszószakosztálya feloszlás szélén van, a klub választmánya ekkor szerencsés választással Bánó Jenőre bizza a szakosztály vezetését, ki azt reorganizálván, ifju erők belevonásával az 1911. év folyamán új erőben

A SPORTTELEP BEMUTATÁSA A HIRLAPIRÓKNAK

állítja talpra a versenyzőket. Egyetlen év eredményének sincs az a becses sportbeli értéke, mint eme év eredményeinek, melyek tulnyomólag fiatal, versenyben alig szerepelt erőkkel érettek el. A Toldi Ödön, Bartkó (Janda) Miklós, Munk József staféta megnyeri a Székesfehérváros díját és Igazgatósági vándordíjat, Toldi Ödön, Bartkó (Janda) Miklós, Burgmayer Ferenc 3×100 m. vegyes staféta a Műegyetemi díjat; Toldi Ödön, Agulár György, Labory Károly 3×100 m. mellstaféta a Röser A Edvin vándordíjat, végül Toldi Ödön a Brüll vándordíjat. A bajnokságok közül Toldi Ödön Magyarország 200 yard-os melluszó bajnokságát, Munk József Magyarország 100 yard-os bajnokságát, továbbá Zombor 100 m-es bajnokságát, Toldi Ödön Anglia 200 yard-os melluszó bajnokságát és Ausztria 100 m-es melluszó bajnokságát, továbbá Schmitz Erzsike a MUE 100 m bajnokságát. Ez évben rendeztetnek meg először a klub-

bajnokságok, melyekben 50 yardon Lantossy József, 100 m hátuszásban Bartkó (Janda) Miklós, 400 méteren Burgmayer Ferenc győzedelmeskednek. Országos és világrekord alatt nyeri Toldi augusztus 20-án a BAK versenyén a 200 yard melluszást 2' 34"6" idejével, melyet szeptember 3-án az FTC versenyén 100 m. melluszásban elért 1' 20"4" új országos és világrekordja követ, még ezt is megjavítván szeptember 17-én 1' 20"-re. Számos egyéb győzelem és helyezés egészítik ki ez év győzelmi statisztikáját, mely ily módon méltán csatlakozik az előzőkhez.

Az 1912. év új gyengülését jelenti a szakosztálynak. Munk József visszavonul a

PÁLYAÁVATÁS — BRÜLL ALFRÉD ELNÖK PÁLYÁRA VEZETI A CSAPOT

versenyzéstől, Toldi Ödön pedig megbetegedvén, szintén nem versenyezhet. Az önékülök csupán fiatal erőkkel álló versenyzőgárda természetesen nem érhet el fényes eredményeket. Első éve a klubnak, melyben egyetlen uszóbajnokságot nem mondhat magáénak és nagyobb versenyek közül is csak a Sió-vándorserleg győzelme és a Röser-vándordíj végleges megszerzése említhető. Ennek ellenére a klubnak több mint 100 uszója van, fejlődésképes fiatal erők, kik Bánó Jenő szakosztályi elnök és Láng László szakosztályvezető lelkiismeretes vezetése alatt készülnek az új küzdelmekre.

Minden sportágnak meg van a maga fejlődése, zenitje és hanyatlása. A Magyar Testgyakorlók Körének főerőssége volt mindenkoron, hogyha valamely sportágban hanyatlás is állott elő, mindig voltak más sportágak, melyek ezt compenzálták.

Ezt a jelenséget mutatja a torna is az 1909. év kezdetétől. Ha tömegben talán csökkent is a tornászok száma, a minőség nagytól javult és európai színvonalra emelkedett. Gellért Imre 1909 márc. 14-dikén megnyeri Magyarország egyéni tornászbajnokságát, ezzel Müller Dávid után a klub második tornászbajnoka lesz. A büszke bajnoki címet 1911 március 14-dikén és 1912 március 17-dikén is megvédelmezi, háromszor egymásután érdemelvén meg Magyarország legjobb tornásza nevét. Ezenkívül győztese a MOTESz által 1912 május 26-dikán Kolozsvárott rendezett szövetségi ünnepély 6-os összetett tornászati főversenyének. Mellette Nyisztor János a régi gárdából ugyancsak győztese a MOTESz 1910 május 15-dikén Eperjesen rendezett szövetségi ünnepélye összetett tornászati főversenyének. Mindketten védői továbbá egy-egy győzelemmel az évi disztornák keretében eldöntésre kerülő Jahn-vándordíjnak. Mellettük Szalay József, Gál Endre, Frank Imre, Wiener Izsó, Rosinger Emil, Berliner Ferenc, Szántó Ármin, Havas Imre, Farkas József, Gellért Lajos tagjai a klub versenyző gárdájának, kik közül különösen Szalay József, Gál Endre, Frank Imre, Wiener Izsó mutatnak nagy kvalitásokat és fejlődésképeséget. Résztvesz a klub tornászcsapata Magyarország csapatbajnokságában és 1909-ben, valamint 1910-ben harmadik helyre kerül. Szerepelnek továbbá junior-csapat és egyéni versenyekben. A klub kiválóbb tornászaik állandó tagjai a MOTESz reprezentatív tornászcsapatának és Gellért Imre, Szalay József, Frank Imre nem egy propaganda ünnepélyen vesznek részt. Az 1912. évi stockholmi olimpiáde-ra Gellért Imre és Szalay József küldetnek ki, kik közül Szalay József az összes magyar tornászok között az I., Gellért Imre a II. helyre, a többi nemzetek között a 11-dik, illetve 13-dik helyre kerül.

A tornateremben állandóan élénk és pezsgő élet van Vágó Manó vezetése alatt, kinek mint előtornászok Gellért Imre, Rosinger Emil, majd Szalay József segítenek. Értékes ifjusági tagokat nyer a klub Vágó Pálban és Müller Pál és Jenőben, Müller Dávid két fiában. Az évi disztornák állandó fénypontjai a klub tornászéletének, melyek egy kivételével a NTE csarnokában tartatnak. Vágó Manó tagja a MOTESz tornaszakbizottságának és Röser A. Edvin 1912-ben a MOTESz alelnökévé választatik. Ily körülmények között a torna jövője az MTK kebelében biztosítva van.

1912. év őszén Dr. Róz Imre szakosztályi elnök kezdeményezésére több rendbeli nehézség és alapszabálymódosítás után megalakul a Magyar Testgyakorlók Köre hölgyosztálya is, egyelőre pusztán tornászprogrammal, mely hetenkint kétszer való tornázásból áll. A hölgyosztály vezetésével ugyancsak Vágó Manó bízta meg, ki hétfő és pénteki napokon foglalkozik velük. A nagy lelkesedés, mellyel a férfitagok női hozzátartozói e legújabb szakosztály ügyét felkarolják, biztosítja az új sportosztály jövőjének, mely programjánál mielőbb bővíteni készül. Az 1912. év végére a hölgyosztálynak több mint 50 tagja van, kik buzgón készülnek az 1913. évi jubiláris disztornára, mely első bemutatkozásuk lesz. Az a nagy reformmozgalom, mely északról indult és mely Magyarország összes testnevelési köreit, tornász-

Gábor József
elnök

Salgócai Dr. Heteés Antal
elnök

Dr. Szécsy Béla
tag

Preissmann Lajos
penztartó

Frischer Márk
tag

Röser A. Edvin
tag

Brüll Alfréd
tag

Rosenberg Emil
tag

Gara Arthur
tag

Hajdu Pál
tag

Grünfeld Manó
tag

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE VÁLASZTMÁNYA
ELNÖKSÉG ÉS TISZTIKAR

faktorait áthatotta, szükségszerűvé teszi a hölgytornával való foglalkozást és hogy az MTK e hölgyosztályt létrehozta, az csak azt mutatja, hogy az idők jelét ismét megértette és feladata magaslatán áll.

Ugyanezt bizonyítja az a körülmény is, hogy a kerékpársport új fellendülésének első jelére a Magyar Testgyakorlók Köre immár harmadízben újra megalakítja kerékpáros szakosztályát és vezetését Wachsmann Dezsőre bizza. Az 1912. év kezdetén a szakosztály működésbe lép és egy év elegendő, hogy felemelkedjék arra a nivaura, melyen egykor állott s a főváros egyik legszámbevetőbb versenyző-gárdáját mondhatta magáénak. Érdeme ez kitűnő vezetőjének és kitűnő elnökének Vida Henriknek, érdeme továbbá annak a kiváló versenyző gárdának, mely lelkesedéssel szegődik a kék-fehér színek alá. Vass Antal, Teppert Károly, Deutsch Sámuel, Ankner Béla, Sebők Sándor, Letenyi Nándor, Várnai József, Bratincsk János stb. tagjai a kiváló versenyző gárdának, mely egy év alatt 3 bajnokságot, 3 nagy díjat, 16 első, 18 második 11 tiszteletdíjat mondhat magáénak.

Vass Antal megnyeri Magyarország 1 km-es és Esztergom bajnokságát, továbbá az MTK, FTC, Vándorkedv KE nagy díját, országos rekordot állít fel 500 méterre 37"-cel. Deutsch Sámuel Magyarország 10 km-es motor-bajnokságát nyeri és saját recordját 8 p 04 mp-re javítja. Teppert Károly kiküldetik a stockholmi olimpiade-ra, hol a Mälár-tó körüli versenyben vesz részt és olimpiai emléklakettet nyer.

Több országúti és pályaversenyt rendez a szakosztály, többek között propaganda-versenyt Esztergomban, s a millénárius pályán lefolyt versenyei nagy látogatottságnak és részvételnek örvendenek. A sikeres szereplés előszólítja a klub régi versenyzőit is, kik közül Püspöky Sándor érdemel külön említést. Aktiv részt vesz a szakosztály vezetősége a Magyar Kerékpáros Szövetség kebelében és működésük a kerékpársport híveinek elismerését érdemli ki.

Bensőleg a klub életében jelentősebb változások nem történnek. A szakosztályokra való tagozódás, mint az adminisztráció megkönnyítése, igen bevállal, s az egyes szakosztályvezetők nagy autonómiával felruházva, nagyban megkönnyítik a központi vezetés munkáit. A titkárság és igazgatóság áll utóbbi élen és mindnyájuk működése a központi választmányynak van alávetve. A vívószakosztály megalakulásával szükségessé válik a választmányi tagok számának 6-tal való emelése és ennek megfelelőleg a pótválasztmányi tagok számának 10-re való kiegészítése. Erre vonatkozólag alapszabálymódosítás hajtatik végre, melyet az elkövetkező évek mozgalmas története során még több is követ. A tagok számának rohamos emelkedése, azok foglalkoztatása szükségessé teszi a tagdíjnak és beiratási díjnak mérsékelt felemelését 2 kor-ról 3 kor-ra, 4 kor-ról 6 kor-ra, azzal, hogy ez a felemelt tagdíj csak az újonnan beiratkozó tagokra vonatkozik. Módosítatik az alapszabály a tiszteletbeli és alapító tagokra, valamint alapító díjakra vonatkozólag; kimondja továbbá, hogy katonatisztek, amennyiben felvételre jelentkeznek, balotage nélkül válnak a klub tagjaivá, ugyszintén intézkedik aziránt, hogy hölgyek is lehessenek a klub pártoló tagjai, kik a klub kebelében rendszeres sportot űzhetnek. A tisztikarra pedig kimondja,

Vágó Maró.
művezető.

Bánó Jenő.
úszó sz. vezető.

Wachsmann Dezső.
kerékpár sz. vezető.

Dr. Radó Gyula.
bírházó sz. vezető.

Hoffner István.
athletikai sz. vezető.

Shires Ede.
tenisz sz. vezető.

Szűcs Károly.
labdarúgó sz. vezető.

Dr. Radó Arthur.
vívó sz. vezető.

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE VÁLASZTMÁNYA
SZAKOSZT LYVEZETŐK

hogy ezentul főtktár, két titkár, háznagy választassék. Személyi változás annyiban történt, hogy Vida Henrik, a klub érdemduz titkára, 5 évi működés után a „Sport-hírlap“-ot alapítván, megválnak a titkárságtól, midőn is a klub őszinte köszönetét és legforróbb elismerését juttatja neki. Helyébe 1910 második felében ideiglenesen, majd 1911, 1912-ben választás utján Hajdu Pál kerül, ki szintén nagy ügybuzgalommal végzi teendőit. 1912-ben ő is megválnak a titkárságtól; ekkor a titkári teendőket Gábor József végzi.

A vezetőség tagjai az egyes szövetségekben fejtenek ki buzgó működést Róser A. Edvin, mint a Magyar Labdarugó Szövetség alelnöke, MOTESz alelnöke, Vida Henrik mint az MLSz tanácsának és intézőbizottságának tagja, Brüll Alfréd mint a MOTESz nehéz atletikai szakosztályának elnöke s a nehéz atletikai szabályok megalkotója fejtik ki tevékenységüket a klub érdekében. A klub viszonya a szövetségekhez és társegyesületekhez állandó jó. A Ferencvárosi Torna Clubbal való konfliktust utóbbi kezdeményezésére sikerül békésen elintézni, ám a Magyar Athletikai Szövetségből való kilépés által keletkezett bonyodalmat megszüntetni a körülmények nem engedik.

A „nunc ad fortissimum“ elvénél fogva a klub krónikása utolsó helyre hagyta a legnevezetesebb, a legfontosabb fordulatot a klub történetében, mely méltó befejezése egy negyedszázados történelemnek. Ami 25 év alatt a klub minden egyes tagjának vágya, ideálja volt s ami az elérhetetlenség utópisztikus kódében lebegett, létrehozta egy céltudatos, erős akarattal teli elhatározás és áldozatkészség a Magyar Testgyakorlók Körének pályáját. Visszanyulva a klub legrégebb történetébe, a Magyar Testgyakorlók Köre megalakulása már a pálya jegyében történt. A pályáért való harc jellemzi a tattersali üggető versenypálya atletikai versenyeit, az Orczy-kerti pálya trainingjeit és hogy Steiner Hugó a klub 1893. évi közgyűlési jelentésében azt mondja, miszerint közel van az a remény, hogy a jövő évben a klubnak már saját pályája lesz, mutatja, mennyire foglalkozott a klub vezetősége már a kezdet kezdetétől fogva a pálya gondolatával. Nem prometheusi szikra volt tehát a nagy gondolat megszületése, de a módosulása sem, midőn a megváltozott sportviszonyoknál fogva természetszerűleg más pályát kívánt, aminő a 25 év előtti lett volna. A millenáris pálya, mely football, kerékpár, atletikai training és mérkőzések céljaira szolgált, szűknek bizonyult a sok kívánalommal szemben, melyet a sportolók és közönség vele szemben támasztottak. Szükségszerűleg kellett új pályák alapítására törekedni. És erre az első lépést a Ferencvárosi Torna Club, a másodikikat a Magyar Testgyakorlók Köre tette meg.

A Ferencvárosi Torna Club pályájának tribünjei már büszkén meredtek az égbé, midőn 1911 tavaszán a Magyar Testgyakorlók Köre benyújtja kérvényét a székesfőváros tanácsához pályatelek irányában és a Temetődűlőben, a Hungária-körut mentén, pálya céljaira 7 holdnyi területet kap. Számolva minden nehézséggel, a konkurenciával ép úgy, mint egyéb körülményekkel, a klub áldozatkész vezetősége Galgóci Heteés Antal dr., Brüll Alfréd, Rosenberg Emil és Róser A. Edvinnek

Sas Kálmán.
val. tag.

Vida Henrik.
val. tag.

D. Bodori Gyula.
val. tag.

D. Schreyer Jenő
val. tag.

D. Schwarz József.
val. tag.

Láng László.
val. tag.

D. Fodor Henrik.
val. tag.
a körület elnöke.

Biró Gyula
val. tag.

Binét Ede.
val. tag.

Spitz Zsigmond.
val. tag.

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE VÁLASZTMÁNYA

életén, részvényaláírási felhívást bocsát ki sportpályarészvénytársaság alapítására és a részvény alaptőkét 400.000 koronában állapítja meg. Ez a 400.000 korona kétféle részvényből áll: 200.000 korona törzsrészvényből és 200.000 korona elsőbbségi részvényből. A törzsrészvények értéke nem készpénzben fizetetik be, hanem ellenértékét képezi annak, hogy a Magyar Testgyakorlók Köre átengedi a pályarészvénytársaságnak a pálya pénzügyi kihasználását és célja, hogy mindenkor a klubnak biztosítsa az irányító szerepet. Nagy társadalmi agitáció, hosszas előkészítés után, melyből az oroszlánrészt a vezetésen kívül Grünfeld Manó, Dr. Róz Imre, Dr. Schwarz József, Preismann Lajos, Dr. Radó Gyula stb. vették ki, 1911 őszéig a részvények lejegyeztetnek és a részvénytársaság megalakul. Az alapítók: Galgóci Heteés Antal dr., Brüll Alfréd, Dr. Vázsonyi Vilmos, Dr. Eulenberg Salamon, Dr. Tedesco Lajos, Dr. Baracs Marcell, Röser A. Edvin, Gara Arthur, Rosenberg Emil, Kohner Jenő, Vidor Jenő, Dr. Schreyer Jenő, Bockelberg Ede, Konta Arnold, Weisz Richárd és a Magyar Testgyakorlók Köre választmányának tagjai. A részvénytársaság megalakulván, elnökké galgóci Heteés Antal dr. választatik, az igazgatóságba Brüll Alfréd, Gara Arthur, Röser A. Edvin, Rosenberg Emil, Kohner Jenő, Dr. Schreyer Jenő; a felügyelő bizottságba Dr. Schwarz József, Grünfeld Manó, Dr. Róz Imre, Dr. Radó Gyula, Sas Kálmán, Preismann Lajos és Jáger Izidor választattak. A pálya igazgatóságával László Aladár a klub egykori titkára bizatik meg. Kiváló erők erős keze alatt indulnak meg az előmunkálatok, melyek közül az első: Pályázat hirdetése az építendő pálya tervrajzára. A pályázatból Werner Frigyes és Dr. Goll Elemér építészek a klub tagjai kerülnek ki győzelmesen, akiknek elfogadott, utóbb módosított terve alapján 1911 őszén kezdetét veszi a pálya építése. A planirozási munkák elkészültével kijelöltetik a football pálya helye, egész területe füves gyeptéglákkal borítottatik, mindenütt alagsóvekekkel ellátva és két hatalmas tribün építése kezdődik, mely páholyokkal, számozott ülőhelyekkel és állóhelyekkel ellátva, a belőle kiágazó szárnyyszerű betonlépcsőkkel mintegy 25.000 ember befogadására van szánva. Utóbb hozzájárul még az állótribüntől a nagytribünig félkörben kiépített hatalmas betonlépcsőzet, mellyel a pálya befogadóképessége tetemesen emelkedik. A nagytribün alja kényelmes öltözőknek, fürdőknek sokaságával van ellátva, ugyszintén ott foglal helyet a pályafelügyelő lakása.

1912 március 31-dikén annyira kész állapotban van a pálya, hogy az első mérkőzést meg lehet rendezni rajta. A Ferencvárosi Torna Club hatalmas erejű csapata a klub csapatának ellenfele és az igalmas mérkőzést megszemlélendő a közönség szinülig megtölti a pálya minden zugát. Felejthetetlen képet nyújt a hatalmas tömeg, mely gyűrű alakban övezi az ujonnan készült pályát és tombolva ünnepele a klub győztes csapatát. A felavató rugást Dr. Bárczy István Budapest székesfőváros polgármestere végzi, miután rövid de lelkes szavakkal átadja a pályát rendeltetésének. A megjelent előkelőségek, a sport- és hírlapírók összessége tetszésüknek és meglegedésüknek adnak kifejezést a pálya célszerű és szép építése fölött. 1912. év őszén kezdetét veszi a klubház építése is Markovits Károly műépítész tervei

szerint és bár mire a történet elkészül még nem lesz átadható rendeltetésének, hatalmas arányaival, gyönyörű megkonstruálásával félig kész állapotban is lebilincseli a nézőt. A klubház tervei szerint vivőterem, birkozóterem, hivatalos helyiségek, vendéglő, kávéház, igazgatói lakás, tanácskozó, társalgó, játéktér, továbbá két gyönyörű nyitott terrasz készül és ilymódon a klubház hivatva lesz mindazt a kényelmet, szórakozást nyújtani, mely intenzív társas élet kifejlődésének alapfeltétele.

Nem a történetirő feladata, hogy kritikát gyakoroljon egy elmúlt kornak története fölött. Elmondván a tényeket, melyeket kötelessége hiven, objektiven az utókor elé tárni, hivatásának végére ért. A tények, a megtörtént események önmagukban kell hogy hordják kritikájukat és következményeik megmutatják, helyes volt-e, jó volt-e, célszerű volt-e az illető esemény, történet, cselekedet, akarat, vagy sem. A Magyar Testgyakorlók Körének jelen állapota, tagjainak felnövekedett nagy száma, intenzív belélete, együttérzése a klub hajdani nagyságával, a tradíciókhoz való törhetetlen ragaszkodása igazat ad azoknak az eseményeknek, azoknak az irányításoknak, melyek 25 éven át a klub történetét alkották. Nyugodt lelkiismerettel pillant vissza a klub 25 éves történetére, melynek végére a pálya és klubház megalapításával oly pontot tett, melyen túl csak egy szebb, dicsőségtejtesebb kor következhetik.

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE SPORTMŰKÖDÉSE

1888–1913

A Magyar Testgyakorlók Köre megalakulása, fejlődése, mai állapota s az egyes fázisok, melyek mindenkori állapotát determinálták, — beleállítva a sporttörténelem kialakulásába — az előzőkben kellő méltatásra találtak. A következők célja nem lehet más, mint részletesen beszámolni az eredményekről, melyek 25 év alatt elértettek, elkészíteni a sportmérleget és megállapítani, hogy mikor melyik sportág volt fejlődésképesebb a klub életében és végeredményben minő teljesítmény és összeg az, melyet egy negyedszázados mult fel tud mutatni.

Ha a sport tudományos része annyit fejlődött volna, hogy lehetséges volna experimentumokkal, fizikai kísérletekkel, vagy számításokkal egyes sportágak fejlettségét, az elért eredmények realitását és jelentőségét, vagy abszolút értékét összehasonlítani, a legérdekesebb sporttanulmány volna egy klub sporteredményeinek kvalitatív összehasonlítása, megfelelő rajzok és diagrammok segítségével, melyek képet adnának arról a szubjektív mértékről, mellyel minden sportszakértő az eredményeket megbecsüli és mérlegeli. Ennek keresztülvitele azonban bajosan lévén eszközölhető, a statisztikusok száraz számadataihoz kell nyulni és ezek segítségével szemléletet alkotni az eredmények összességéről, mely szemlélet nem lesz ment minden hibától, sőt sokszor ferde képet nyújt az egyes sportágak egymásközti viszonyáról. Ennek ellenére meg van egy nagyon jó oldala, hogy számot ad arról a munkáról, mely a klub belsejében folyt, arról a szorgalomról és kitartásról, mellyel hivatott egyének a klub egyes szakosztályainak ügyeit vezették.

Végigtekintve a Magyar Testgyakorlók Köre sporttörténetén, a kevésbé szakértőnek is szemébe ötlök az az öt korszak, melyre sportszempontból a Magyar Testgyakorlók Köre negyedszázadát osztani lehet. És pedig 1888-tól 1896-ig tart az alapítás, fejlődés és megerősödés korszaka, a fejlődés egy oly fokáig, melynek alapján e kort a Magyar Testgyakorlók Köre első fénykorszakának lehet nevezni. Ebben a korszakban dominál az atletika, uszás, torna és kerékpár s valamennyi között a legjobban kultivált, eredményekben a leggazdagabb a kerékpár sportja. Utána sportértékben az uszás következik, mely ha a győzelmek számában nem is tud az atletikával vetekedni, kvalitásban feltétlenül föléje emelkedik. E kettőt követi az atletika és torna a leírt sorrendben.

A második korszak a millenáris évvel az atheni olimpiade után következik és tart 1896-tól 1901-ig. Legtalálóbban a hanyatlás korszakának nevezhetők. Kezddődik a történetben kifejtett s az olimpiade-ot nyomokövető kilépésekkel és befejeződik ama csoport kiválásával, mely a Budapesti Athletikai Klubot alakítja. Jellemzi az összes sportágak dekadenciája, egyesek teljes megszűnése, mint a kerékpár, uszás

és athletikáé, ennek ellenében három új sportág csirázása és fejlődése; a birkózás, súlyemelés és football-é.

Az 1901-től 1904-ig terjedő korszak a klub renaissance-a, az újjászületés, a felgyűlés és megerősödés korszaka, mely erős alapját veti a klub jelenlegi nagyságának és életképességének. E korszakban az összes osztályok újra élnek és fejlődésnek indulnak. Kezdődik a football intenzív művelése, a birkózás és súlyemelés fokozott kultiválása, az atletika és uszás, valamint kerékpár ujjraéledése, melyhez még a sohasem szünetelt torna fejlődése is járul. Egy új fénykorszak kezdete ez, mely megalapítja az

1904-től 1908-ig bezárólag tartó aranykorszakot, melynél szebbet és dicsőbbet kevés klub tud felmutatni. Az összes sportágak fellendülése, erőben és hatalomban való gyarapodása jellemzi e korszakot, melyek közül egyesek – szinte félelmetes nagyságot érnek el. Ez a korszak az, melyről objektíve lehet állítani, hogy uszásban és birkózásban nemcsak Magyarország, de az egész kontinens sportját a Magyar Testgyakorlók Köre gárdája képviselte és a hosszú éveken át tartott kizárólagos hegemoniát a sport érdekében önzetlenül gyümölcsöztette. Emellett a football, atletika, torna szintén óriási fejlődést mutat, egyedül a kerékpár sportja az, amely hanyatlík, aminek oka szintén nem a klubon, hanem külső körülményeken múlik.

Az óriási fejlődés nyomán természetesen némi visszahatásnak kell bekövetkezni, mely a következő 1908–1912-diki korszakot jellemzi. A kiváló uszógárda felbomlása, az MTK által nevelt új egyesületek fokozódó konkurrenciája, továbbá az a körülmény, hogy minden nagyság önmagában hordja a romlás csiráit, nem marad hatás nélkül a klub további életére. Az uszás sportja hanyatlík, a birkózásban egyre erősebb egyetlek dőngetik a hegemonia várát, az atletikában a Magyar Athletikai Szövetséggel támad konfliktus, minek kilépés a következménye, mindezek a körülmények hozzájárulnak, hogy a továbbfejlődésben szünet, stagnálás áll be, sőt 1910-ben meglehetősen visszaesés. Ám a klub ekkor már oly erős, hogy az egyes sportágakban beállott hanyatlás nem tud az egész klub sportéletére kihatni és azokat is megbénítani. Sőt a folytonosan és egyre jobban önállóvá váló szakosztályok egymástól függetlenül fejlődnek, vagy hanyatlanak. Így a torna feltétlen emelkedést mutat, nemkülönben az atletika, amelyekhez az újonnan alakult vívőszakosztály fejlődése és az újjászervezett kerékpárosztály feltámadása járul. Ezért, ha ezt a korszakot is névvel óhajtanók elnevezni, legméltóbban a fáradhatatlan munka korszakának nevezhetők, mely igyekszik azt a nívaut megtartani, melyet az előző korszak rábizott, igyekszik a klub belerejét növelni és gyarapítani.

A történet e fejezetének célja, általános és összehasonlító áttekintést adni az összes, a Magyar Testgyakorlók Köre által üzött sportokról, illetve elsősorban azokról, melyek a 25 év alatt sohasem szüneteltek, vagy ha szüneteltek is, rövid idő múlva új életre keltek. Ezek az atletika, nehéz atletika, uszás, torna és kerékpár. Nem tartozik ide a football, mert természete szerint nem sorozható a statisztikával.

NYERT DIJAK ÁTTEKINTÉSE 1889—1912

Év	Athletika			Nehéz atletika			Uszás			Torna			Kerékpár			Összesen		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III
1889	15	6	1	—	1	1	—	—	—	3	—	—	2	—	—	20	7	2
1890	19	10	5	—	1	1	3	2	—	3	—	—	6	4	3	31	17	9
1891	8	5	1	4	—	—	6	3	—	3	3	—	5	6	2	26	17	3
1892	16	7	—	1	1	1	3	1	—	2	3	—	5	3	2	27	15	3
1893	22	17	5	3	3	—	3	—	—	4	—	—	6	8	4	38	28	9
1894	23	14	14	2	1	1	3	3	—	3	5	3	18	19	17	49	42	35
1895	20	20	14	5	2	2	7	1	—	6	5	6	51	8	7	80	36	29
1896	8	15	10	1	1	1	3	3	2	7	7	6	43	19	20	62	45	39
1897	17	16	13	2	2	—	—	2	4	10	7	6	13	11	5	42	38	28
1898	15	8	3	2	2	4	—	—	—	5	—	—	6	10	8	28	20	15
1899	4	6	2	3	—	—	—	—	—	5	4	1	23	9	3	35	19	6
1900	1	1	1	1	—	—	—	—	—	5	—	—	6	8	6	13	9	7
1901	5	2	2	2	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	8	4	3
1902	2	—	1	1	1	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	6	2	2
1903	2	3	4	2	—	—	—	—	—	1	1	—	5	3	3	10	7	7
1904	4	4	6	5	2	1	30	22	3	2	2	2	16	5	—	57	35	12
1905	38	37	16	3	2	1	78	47	19	1	1	1	4	1	7	124	88	44
1906	28	37	21	7	5	3	62	46	11	5	5	4	—	—	—	102	93	39
1907	30	35	31	10	5	6	115	55	28	20	11	15	—	—	—	175	106	80
1908	56	53	37	13	11	6	95	48	24	16	12	10	—	—	—	180	124	77
1909	103	73	44	13	13	7	90	51	21	6	8	2	—	—	—	212	145	74
1910	62	41	42	5	3	1	30	25	15	2	2	1	—	—	—	99	71	59
1911	68	68	54	22	15	7	81	76	47	9	2	1	—	—	—	180	161	109
1912	102	86	79	19	13	7	31	36	33	14	13	—	19	8	8	185	156	127
Összesen	698	564	406	126	85	51	642	422	207	134	92	59	228	122	95	1798	1305	818

dolgozó sportágak közé, nem vehető fel továbbá a ping-pong mint olyan sport, mely csak pár éven át üzetett komolyan s akkor is inkább játékszámba ment, végül a vívás, mint a legfiatalabb sportág, mely egyelőre még nagyobb eredményeket felmutatni nem tud.

Az előző oldalon levő táblázat részletesen felsorolja az említett öt sportágban elért összes eredményeket évről-évre első, második és harmadik hely szerint. Megállapítható ennek alapján, hogy a legtöbb első díjat atletikában, azután uszásban, kerékpárban, tornában és nehéz atletikában nyerték a klub atletái és az összeredmény, amekkora pontossággal összeállítható volt, 1798 első díjat, 1305 második és 818 harmadik díjat tesz ki. Megállapítható ez adatokból, hogy a versenyzők általában az első klasszishoz tartozott, emellett a másodklasszis is mindenkor hatalmas számmal volt képviselve.

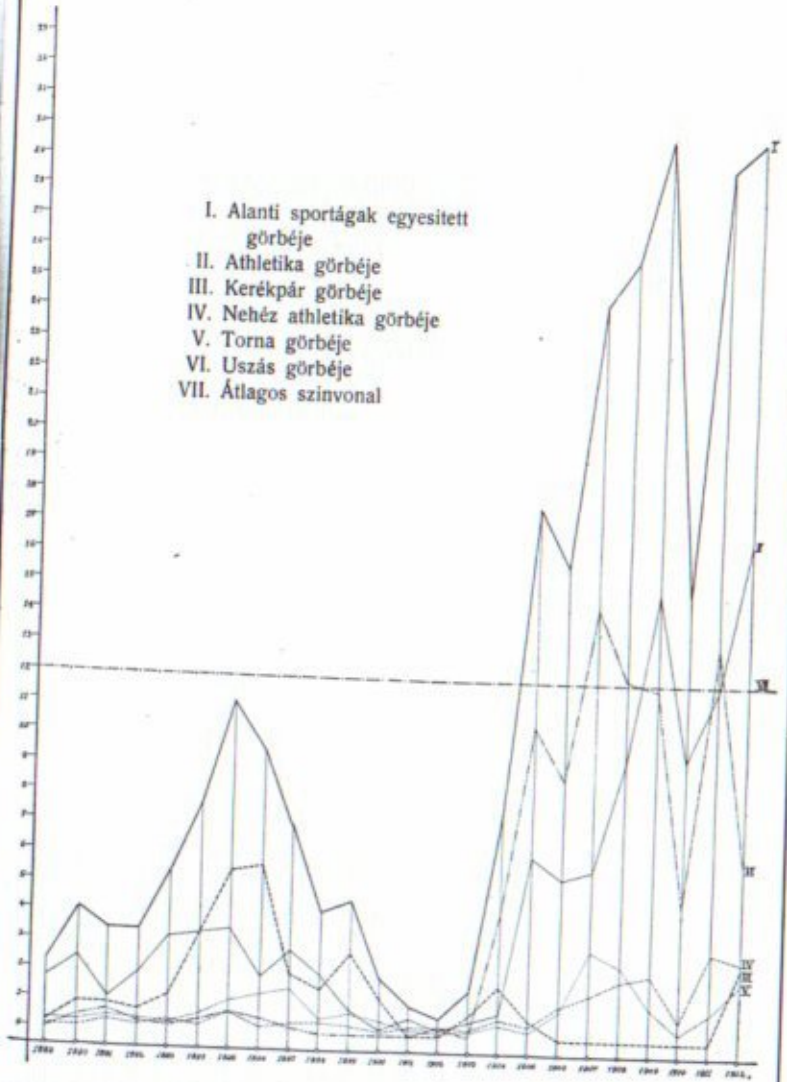
Szemléletesebbek és áttekinthetőbbek e táblázatnál azok a diagrammok, melyek az egyes sportágak eredményváltozásait tüntetik elő 25 év alatt. Ezek úgy készülnek, hogy az összes első helyek 3 ponttal, a második helyek 2 ponttal, a harmadikak 1 ponttal értékeltetnek és az így keletkezett összeg évről évre megállapítottak s vonatkozásba hozatván az évekkel, megfelelő módon rajzban értékeltetik. A 99. oldalon levő rajz különböző vonalakkal feltünteti az összes említett sportágak változásait. II. az atletika görbéjét, III. a kerékpárét, IV. a nehéz atletikáét, V. a tornáét, VI. az uszásét, végül I. az összeseket egyesítve, VII. az átlagos színvonalat.

Rátékinntéssel megállapítható, hogy 1896-ig a III. görbe, a kerékpáré dominálja az MTK sportműködését, mellette a legnagyobb emelkedéseket az atletika és torna görbéje mutatja, míg az uszás és nehéz atletikáé meglehetősen jelentéktelen. 1896-tól 1901-ig süllyedés minden vonalon, 1901-től 1904-ig új emelkedés kezdete, mely 1908-ig minden sportágban — kivéve a kerékpárt — állandó tendenciát mutat. 1908 az átlagos zenit, melyen túl 1910-ben minden sportág hirtelen esik, amit 1911, 1912-ben az uszás és nehéz atletika kivételével hatalmas fellendülés követ.

Az I. összesített diagramm hatalmas arányaival azt mutatja, hogy a klub működése soha egyoldalú nem volt és az összeredmények mindenkor hatalmasan fölfe emelkedtek egyes sportágak eredményeinek; végül VII. az átlagos színvonal görbéje tárja fel igazán, minő értékes volt a klub sportműködése. Oly kiváló eredményeket felmutató sportágak, mint a kerékpár, torna, nehéz atletika, nem érik el az átlagos niveaut, mely a negyedszázad egy-egy évére arányosan jut, egyedül az atletika és uszás az, mely fölfe tud emelkedni.

Egymásközött hasonlítva össze a görbéket, hangsulyoznunk kell, hogy ezek csupán statisztikai adatok, a rideg számok alapján készültek, melyek nem fedik a belső értékét az egyes sportágaknak. Felesleges kiemelni, hogy az uszás sportja, eredményeit tekintve, mennyire fölfe állott az atletikának, sőt a birkózás is mennyivel megelőzte. Nem áll azonban ily szűk keretek között módunkban az összehasonlítás komplikáltabb módjait alkalmazni, mint azt, mely a munkát, a számokban kifejezhető szorgalmat és versenyeredményeit juttatja kifejezésre. Közelebb jutunk az egyes sportágak egymásközötti belső értékük megállapításá-

- I. Alanti sportágak egyesített görbéje
- II. Atletika görbéje
- III. Kerékpár görbéje
- IV. Nehéz atletika görbéje
- V. Torna görbéje
- VI. Uszás görbéje
- VII. Átlagos színvonal

BAJNOKSÁGOK ÁTTEKINTÉSE 1889—1912

Év	Athletika	Birkózás	Boxolás	Football	Kerékpár	Ping-pong	Sulyemelés	Torna	Uzás	Vívás	Összesen
1889	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1890	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1892	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1894	2	—	—	—	2	—	—	—	1	—	5
1895	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	4
1896	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1897	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1898	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
1899	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
1900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1901	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1903	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
1904	—	1	—	1	1	—	1	—	5	—	9
1905	—	1	—	—	—	—	1	—	8	—	10
1906	1	2	—	—	—	—	1	—	5	—	9
1907	4	3	—	—	—	—	1	1	12	—	21
1908	3	6	—	1	—	—	1	—	7	—	18
1909	4	6	—	—	—	1	1	1	7	—	20
1910	2	3	—	—	—	3	1	—	2	—	11
1911	2	5	1	—	—	5	1	1	7	—	22
1912	3	6	2	—	3	2	—	1	—	1	18
Összesen	15	34	3	2	11	11	9	5	57	1	158

hoz, ha azokat az eredményeket vesszük alapul, melyek az egyes sportágak kiválóságát legjobban bizonyítják, értvén alattuk a bajnokságokat.

E tekintetben is csak azóta lehet reális megítélési mértéket kapni, mióta az egyes szövetségek léteznek, melyek a bajnokságok ügyét rendezték és kiírásukról gondoskodtak. A MASz. megalakulása előtt pld. az athleta-bajnokságokat tetszés szerint írhatták ki az egyesületek és megtörtént, hogy ugyanazt a bajnokságot ugyanabban az évben két egyesület is kiírta; egyéb sportágakban még rendezetlenebbek voltak a viszonyok. Ezért az 1896. év előtti bajnoki listák tökéletlenek és pontatlanok s nem is fejezik ki hiven egyes sportágak erőviszonyait.

A szemközti oldalon levő táblázat célja a sportágak szerint 10 sportágzatban elért bajnokságok eredményeit 1889-től 1912-ig előállítani. Eszerint athletikában 25, birkózásban 3, footballban 2, kerékpárban 11, ping-pongban 11, sulyemelésben 9, tornában 5, uszásban 57, vívásban 1, összesen 158 bajnokság jutott a klub osztály-részeül. Ezt véve alapul, reálisabb megítélését kapjuk az egyes sportágak egymáshoz való viszonyának és a rangbeli sorrendet uszás, birkózás, atletika, kerékpár, sulyemelés, torna stb. egymásrakövetkezésben kell megállapítani.

A bajnokságok közül a legtöbbet, 22-t az 1911. év, az 1907. év, aztán sorrendben 1909, 1912, 1908. évek tudják felmutatni. Az első 3 év egyetlen bajnokságot sem mutat fel, természetlennek még az 1893, 1900, 1901, 1902 évek. Az 1896

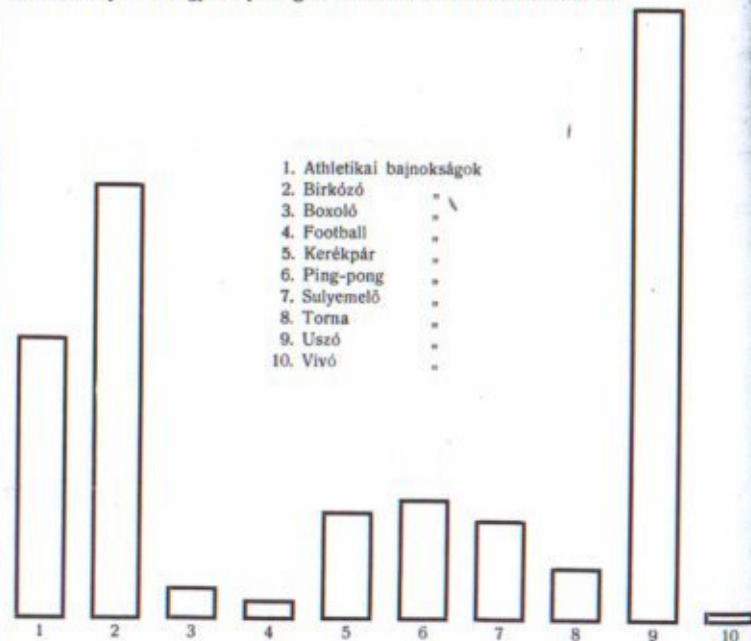
BAJNOKSÁGOK ÁTTEKINTÉSE MINŐSÉG SZERINT

Sportág	Világ-bajnokság	Európa-bajnokság	Magyar bajnokság			Osztr. bajnokság			Cseh bajnokság	Angol bajnokság	Klub-bajnokság	Összegezés
			országos	kerületi	helyi	országos	kerületi	helyi				
Athletika	—	—	7	—	5	1	3	—	1	3	—	5
Birkózás	2	2	17	2	10	—	—	—	1	—	—	25
Boxolás	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	3
Football	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kerékpár	—	—	7	—	4	—	—	—	—	—	—	11
Ping-pong	—	—	5	—	4	2	—	—	—	—	—	11
Sulyemelés	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Torna	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	5
Uzás	2 + (1)	—	25	1	5	1	12	1	2	4	3	57
Vívás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Összesen	4 + (1)	2	77	3	32	4	15	1	4	7	3	158

év a táblázatban szintén nem mutat fel bajnokságot, aminek oka a bajnokságok kiírásának a kerékpársportban uralkodó határozatlan voltában rejlik, ami nem engedte meg, hogy a klasszikus bajnoki eredmények listájába ez eredményeket is felvegyük.

A bajnokságok mineműségét már most sportágak szerint a 101. oldali táblázat mutatja ki. Elért a klub 4 világbajnokságot és szerepeltek tagjai (1) egy staféta-világbajnokságban, 2 Európa bajnokságot, 77 magyar országos, 3 magyar kerületi, 32 magyar helyi, 4 fő és középiskolai, 14 osztrák országos, 1 osztrák kerületi, 4 osztrák helyi, 7 cseh, 3 angol, 6 klubbajnokságot, összesen 158-at, melyek közül külön felemlítendő a birkózásban elért 2 világ és 2 Európabajnokság, az uszásban elért 2, illetve 3 világbajnokság, 12 osztrák, 4 cseh és 3 angol bajnokság, az athletikában elért 3 osztrák és 3 cseh bajnokság.

Ez eredmények részletes méltatása és felsorolása az összes sportágakról külön szóló fejezeteknek van fentartva, ahol ugyancsak felsoroltatnak az összes elért eredmények, rekordok, tisztelet- és vándordíjak. Alanti összehasonlító ábra még csak az egyes sportágakban elért bajnokságok számbeli összehasonlítását tartalmazza, mely után egyes sportágak részletes méltatására térünk át.

ATHLETIKA

Szakosztályvezető: HOFFER ISTVÁN

Mint a bevezető történelemben részletesen tárgyaltott, a Magyar Testgyakorlók Köre par excellence athleta klubnak alakult és kiválását a Nemzeti Torna Egylettől az atletika fokozott módon való kultiválásának óhaja indokolja. Ez a jellege a Magyar Testgyakorlók Körének negyedszázad alatt mítsem változott. A tornán kívül az atletika az egyetlen sportág, melynek művelése a klub kebelében egy percre sem szünetelt, még akkor sem, midőn versenyzésben, küleredményekben nem nyilvánult meg. A Magyar Testgyakorlók Köre missziót teljesített az atletika felkarolásával, egyrészt e sportágnak mennél szélesebb rétegben való terjesztése és demokratizálása által, másrészt azzal, hogy tömegeket nevelt e sportnak saját kebelében. Ismétlés volna a klubtörténelemben mondottak után erre kitérni; ehelyett csak az eredményeket kívánjuk összefoglalni és méltatni.

A Magyar Testgyakorlók Köre atletikája sohasem állott azon a magas niveau-n, mely a hegemonia nevével illethető. Az atletika fogalma alá rendelt egyes számokban voltak kiváló versenyzői, voltak olyan időszakok, midőn egy-egy versenyszámban az egyesület dominált, de az állandó, évekre terjedő fölényt a Magyar Testgyakorlók Köre sohasem tudta megszerezni. Ha csak ebből a szempontból vizsgálnók e sportág történetét, az atletikának a többi sportágakhoz képest másodrangú szerepet kellene adni, annak ellenére, hogy oly versenyzői is voltak, kik önmagukban egyedülálló klasszist képviseltek.

Am a Magyar Testgyakorlók Köre atletikájának igazi értékét az a nagy tömeg, a csak másod- és harmadklasszist képviselő versenyzők tábora adja meg, mely önzetlenül, l'art pour l'art hódolt a sport ez ágának s ami végeredményben egy sportegyesületnek ideális célja. A Magyar Testgyakorlók Köre versenyzői között számbelileg mindig az athleták voltak tulsulyban, ami a részletes statisztika számadataiban világos kifejezésre is jut. Ezek között voltak azután a kiválóak, kiket minden klub büszkén vallott volna övéinek.

Kézdetben a gyaloglás és hosszútávfutások (go as you please) voltak azok, melyeket a klub különösen favorizált és melyekben Konta Arnold, Vidor Jenő, Domenis Gyula, Beszedits Iván révén kiválót nyújtott. Ezek mellett az ugró számoknak voltak kiváló kultiválói Sachs Lipót, Totis Lajos és Frank Emil, Horváth István, Freund Sándor révén. Erre következett egy újabb korszak, melyben a sprints számok, a közép- és hosszútávfutások domináltak. Ezeknek legkiválóbb művelői Weisz (Villányi) Ármán, Malcsiner Gyula, Gallotsik Sándor voltak. Több rekord és bajnokság megszerzése fűződik az ő nevükhöz, melyeket a túlföldön adunk:

TISZEVETTE
MARKOVICS SÁNDOR

AZ ÚJ KLUBHÁZ

FOOTBALL

Szakosztályvezető: VIDA HENRIK

Legtöbb dicsőséget, örömet, lelkesedést, legtöbb szomorúságot, bánatot, csüggedést okozó sportága a Magyar Testgyakorlók Körének. Tizenkétesztendő múltja alatt ezerszer tüzelte a rajongás paroxizmusáig híveit, ezerszer sujtotta a sötét kétségbeesés karjaiba a csüggedőket. És a huszonötéves jubileum ugyanazzal a szeretettel, kitartással és lelkesedéssel találja a klubot e sportág szolgálatában, mint aminő azoké volt, akik azt megalapították.

A fejlődés megmérhetetlen utja mögötte, a fejlődés beláthatatlan utja előtte. A Magyar Testgyakorlók Köre ma is ott áll, ahol a kezdet kezdetétől állott, a legforróbb küzdelmek közepette, sziklaszilárdan védvén jogait s tudván kötelességét. Ezerszer hangzott neve a tribünök lelkes közönségének ajkán, ezerszer zugta, tombolta, tapsolta a hívők tábora minden sikeres akciójánál nevét, ezer guny, gáncs, méltatlan támadás érte és ma gyönyörű pályával, kiváló játékosanyaggal rendelkezvén, a jól végzett munkát dicséri működése.

Csak aki a múlt esztendőik sportjának történetét figyelemmel kísérte, tudja mit jelent e sportág a klubok életében. Ez emelte ki az ismeretlenség homályából az egyesületeket, ez ismertette meg a közönség ezreivel a testedzés nemes ideálját, ez istápolta, támogatta a többi sportágakat azokkal a fillérekkel, melyeket a lelkes közönség zsebeiből csalt ki. Elismerés illeti mindazokat, kik ezt elősegítették, elismerés illeti az egyesületeket, melyek fáradságot, áldozatot nem kimélve e sportágat így nagyra fejlesztették.

A Magyar Testgyakorlók Köre 1901-ben kezdett a footballal foglalkozni. Már ekkor meg voltak a mai szervezetnek az alapjai, meg volt a bajnokság intézménye, a Magyar Testgyakorlók Körének bele kellett illeszkedni a meglévő keretekbe és azokhoz alkalmazkodni. A második osztályban kezdte meg szereplését 1902-ben, egy év múlva már az első osztályban volt, megverte az eladdig veretlen Budapesti Torna Clubot és az évvégi bajnoki lista 3-dik helyén végéz. Ezzel megkezdődik a pályafutása, mely hegy-völgyön, ezer akadályon át a mai állapotához vezet.

Nem lehet részletekbe bocsátkozni egy összefoglaló történetnél, különben a leg-érdekesebb olvasmányok egyike volna bármelyik klub footballtörténete mindazokkal az apró rágalmakkal, kulisszatitkokkal, cselvetésekkel, nagy horderejű határozatokkal, állásfoglalásokkal, szenvedélyes küzdelmekkel, melyek épen ezt a sportágat jellemzik s amelyek azt külön tudománnyá avatják. Csak nagy vonásokban lehet és szabad vázolni a fejlődést, hogy az áttekinthetőség meg legyen, de a szélsőségtől tartózkodjunk.

A legfontosabb és a mai fejlettség alapját képező intézménye a labdarugásnak

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE
BAJNOKI MÉRKŐZÉSEI AZ I. OSZTÁLYBAN 1903—1912

Év	MFC	MUE	FTC	MAC	33 FC	BTC	Pontás	Törekvés	TTC (Föv. TC)	UTE	BAK	Typographia	NSC	III. TVE
1903	2:3 —	0:2 1:0	1:3 0:3	6:0 2:3	9:1 2:0	3:1 2:1	0:3 1:0	14:0 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
1904	1:0 1:1	1:0 6:0	0:3 1:1	2:0 1:0	1:0 5:3	2:1 1:1	0:0 0:3	— —	2:0 5:1	— —	— —	— —	— —	— —
1905	2:0 15:1	7:0 3:0	2:2 0:0	0:1 2:1	6:0 8:1	— —	1:1 1:2	— —	1:0 5:0	2:1 1:1	— —	— —	— —	— —
1906	—	—	4:2	3:0	4:0	—	3:2	—	2:1	6:0	4:2	4:1	—	—
1906/7	— —	— —	0:2 2:2	3:1 1:3	6:1 11:1	— 1:2	— —	— —	5:0 9:0	6:1 1:0	9:2 2:2	7:2 5:1	— —	— —
1907/8	— —	— —	4:2 3:3	1:1 3:1	— —	4:3 0:0	— —	5:1 4:1	+ 2:1	2:0 1:1	7:0 4:1	5:0 +	— —	— —
1908/9	— —	— —	2:4 0:1	0:1 4:0	— —	1:0 1:1	— —	2:0 3:2	4:3 0:1	1:1 8:1	1:2 3:1	8:1 5:0	— —	— —
1909/10	— —	— —	2:3 0:2	5:2 4:2	— —	2:1 4:2	— —	1:1 3:3	4:1 2:0	3:1 0:2	2:0 2:0	— —	4:2 3:2	— —
1910/11	— —	— —	2:1 1:2	3:0 4:1	3:1 5:1	1:3 0:0	— —	2:0 3:3	3:1 2:0	6:1 0:0	2:1 0:2	— —	0:1 0:0	— —
1911/12	— —	— —	0:0 1:0	1:1 1:5	4:0 4:0	2:1 0:1	— —	1:0 2:0	2:0 4:4	— —	2:2 5:2	— —	1:2 6:0	4:1 0:1
1912/13	— —	— —	2:2	1:0	2:1	1:1	—	4:1	8:0	3:0	0:1	—	2:0	—

+ Lemondta.

a bajnoki küzdelmek sorozata. A 154. oldalon közölt táblázat feltünteti az MTK összes bajnoki mérkőzéseit egyéves, illetve őszi és tavaszi fordulóban. Csak az elsőosztályú mérkőzéseket tartalmazza 1903-tól az 1912. év őszi fordulójának végéig s a + jel azokat a mérkőzéseket jelzi, melyeket az idegen egyesületek lemondtak. A táblázat eredményleolvasása szempontjából nem nagyon tekinthető át, de mint összefoglaló táblázat, egyes eredmények leolvasására megbecsülhetetlen. Visszatérőnek benne az összes egyesületekkel vívott küzdelmek hosszu sorozata, mely nem mindig tartalmaz győzelmet, sokszor eldöntetlen és fájó leveretést. Egyetlenegyszer sem kapott ki a klub csapata a 33 FC-től, sőt eldöntetlenre sem végzett vele, nem kapott ki továbbá a Törekvéstől két eldöntetlennel; legtöbbször, szám-

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE II. CSAPATA

szerint 9-szer szenvedett vereséget az FTC-től, 7-szer mérkőzött eldöntetlenül vele és csak 4-szer győzedelmeskedett. A többi egyesülettel váltakozó szerencsével, mindig nagy tudással, ám sokszor indispozícióval játszott, mely az ellenfél javára is billentette a mérleget. Legerősebb ellenfele az FTC-n kívül a BTC volt, mellyel 8-szor végzett győzelmesen, 5-ször eldöntetlenül és 7-szer szenvedett tőle vereséget.

A bajnoki mérkőzések mérlegét jobban feltünteti a 156. oldali táblázat, mely évenként számol be a nyert, eldöntetlen és veszített mérkőzésekről, feltüntetve egyszersmind az adott, kapott goalok mennyiségét, a bajnoki év végén elért pontszámot és a helyezést. Kétszer nyerte a Magyar Testgyakorlók Köre a bajnokságot, 1904-ben és 1907/8-ban, azonkívül megnyerte az 1906. év tavaszi szezójában a bajnoksággal egyenértékű Brüll-serleget. A legtöbb pontszámot, 28-at 1907/8-ban érte el, a második bajnokság évében, a legkevesebbet 20-at 1903-ban, az első-

osztályu szereplés első évében és 1908/9-ben. A gólarány legjobb volt 1905-ben 56 adott 11 kapott goallal, legrosszabb 1909/10-ben 41 adott és 24 kapott goallal. Legtöbb goalt adott 1906/7-ben 68-at, legkevesebbet 1904-ben 29-et. Legtöbb goalt 24-et kapott 1909/10-ben, legkevesebbet 11-et 1905-ben. Legtöbb mérkőzést nyert 1907/8-ban 12-t, legkevesebbet 9-et 1908/9-ben. Legtöbb eldöntetlen 4 volt 1904, 1907/8, 1911/12-ben, legkevesebb 1 1909/10-ben. Veszített a csapat legtöbbet 6-ot 1903-ban, legkevesebbet 2-t 1904-ben. Összesen játszott 156 mérkőzést, ebből megnyert 109-et, veszített 32-t és eldöntetlen volt 23. — Adott 432 goalt, kapott 170-et. Átlagos gólaránya 2:57. Háromszor szerepelt a bajnoki lista II-dik helyén, háromszor a III-dikon és egyszer a IV-diken.

Év	Mérk. száma	Nyert	Eldöntetlen	Veszített	Adott Kapott		Arlány	Pontok száma	Helyezés
					goal				
1903	16	10	—	6	43	21	20:5	20	III. helyezés
1904	16	10	4	2	29	14	20:7	24	I. bajnokság
1905	16	10	3	3	56	11	50:9	23	III. helyezés
1906	8	8	—	—	30	8	37:5	16	I. Brüll-serleg
1906/7	16	11	2	3	68	20	34	24	III. helyezés
1907/8	16	12	4	—	45	15	30	28	I. bajnokság
1908/9	16	9	2	5	43	19	22:6	20	IV. helyezés
1909/10	16	11	1	4	41	24	17:1	23	II. "
1910/11	18	10	3	5	37	18	20:6	23	II. "
1911/12	18	10	4	4	40	20	20	24	II. "
Összesen	156	109	23	32	432	170	25:7		

A bajnoki mérkőzésekkel karöltve jártak a szövetségi díjmérkőzések a II. csapat részére. Sajnos e mérkőzések pontos táblázatát nem sikerült összeállítani, egyrészt a rendszertelenség miatt, mely lebonyolításukban rejlik, másrészt ama kisebb fontosság miatt, melyet a kisebb egyetkek — vezető helyre nem kerülhetvén — nekik tulajdonítottak. Nem csekély mértékben járul ehhez az a körülmény, hogy magának a Magyar Labdarugók Szövetségének sincs pontos összeállítása az elmúlt évek emé mérkőzéseiről. A 158. oldali táblázat mégis hozza az eredményeket a 154. oldali táblázat mintájára, amennyire azokat a sportlapokból össze lehetett állítani. A + jel

az MTK javára, az — jel az ellenfél javára történő lemondásokat jelenti, a ○ jel azokat az eredményeket, melyeket meg tudni nem sikerült. Háromszor nyerte a csapat a szövetségi díjat az 1908/9, 1909/10, 1911/12 években és midőn első helyen nem is szerepel, a helyezési sorrendben mindenkor számottevő szerepet játszott.

Az első és második csapaton kívül még az ifjúsági csapatok játszottak 1911 őszétől kezdve állandó jellegű körmérkőzéseket az UTE ifjúsági serlegért. Az 1911/12 év még csak biztató kezdet volt, a klub ifjúsági csapatainak ereje igazán az 1912/13 évben tűnt ki, midőn mind a két csapat az első helyen végzett, megnyervén az UTE serleget és a szövetségi díjat.

E körmérkőzéseken kívül részt vett a klub első csapata különböző díjmérkőzéseken

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE IFJUSÁGI I. CSAPATA

Küzdött évek hosszú során át a Corinthian díjért, a Polónyi ezüstlabdáért, Ladányi díjért és részt vett alkalmi serlegmérkőzéseken. A II. csapat mérkőzött a Pozsonyi vándordíjért, a Soproni vándordíjért és a Dunántúli Közművelődési Egyesület serlegéért.

Mind ezek honi mérkőzések voltak, melyek a klub játékerejét tisztázták a hazai egyesületekhez viszonyítva. Magasabb sportszempontból és a tudás fejlesztése érdekében mindenkor szükséges idegen fejlettebb sportcentrumokkal érintkezni, honnan új ismeretek, új tudások erednek. Ennek igyekezett a Magyar Testgyakorlók Köre megfelelni, midőn minden alkalmat megragadott, hogy idegen nemzetek csapataival mérkőzhessék, tudásukat rajtuk kipróbálja és ha esetleg vereséggel is, de mindenkor tudásban gyarapodva kerüljön ki a küzdelmekből. 1903-tól kezdve, mióta első nemzetközi mérkőzését játszotta a Southampton csapatával, az 1912. év végéig,

I. OSZTÁLYU SZÖVETSÉGI DIJ 1903—1912

Év	MFC	MUE	FTC	MAC	33 FC	BTC	Póstás	Törékvás	Föv. TC	UTE	BAK	Typographia	NSC	III. TVE
1903	3:0	1:4	0:3	2:2	3:1	—	0:0	+	—	—	—	—	—	—
	—	0:2	1:1	2:5	1:3	—	0:1	—	—	—	—	—	—	—
1904	3:2	2:0	0:8	1:4	2:0	0:7	1:2	—	3:0	—	—	—	—	—
	6:0	1:1	1:2	0:0	1:1	1:3	0:0	—	6:0	—	—	—	—	—
1905	5:0	3:1	3:3	0:2	4:1	—	0:0	—	3:1	2:0	—	—	—	—
	7:0	13:0	○	○	6:0	—	2:2	—	7:0	3:0	—	—	—	—
1906	—	—	2:0	2:4	8:0	—	2:3	—	5:1	+	6:0	1:1	—	—
1906,7	—	—	0:2	2:0	5:0	○	—	—	2:0	5:1	7:3	1:1	—	—
	—	—	5:0	4:1	8:0	3:1	—	—	+	10:1	3:0	0:1	—	—
1907,8	—	—	1:4	4:1	—	1:2	—	4:1	+	7:0	6:1	+	—	—
	—	—	2:1	5:0	—	0:2	—	4:2	8:2	3:2	3:1	+	—	—
1908,9	—	—	3:1	4:0	—	0:0	—	8:0	6:1	5:0	3:1	+	—	—
	—	—	7:2	3:0	—	3:0	—	1:1	10:0	+	4:1	+	—	—
1909/10	—	—	1:1	3:0	—	2:0	—	+	+	+	7:0	—	3:1	—
	—	—	1:2	2:2	—	2:0	—	+	+	+	+	—	4:1	—
1910/11	—	—	1:1	5:0	4:0	3:1	—	6:1	6:1	+	1:1	—	+	—
	—	—	0:1	+	7:0	2:0	—	2:2	+	+	+	—	+	—
1911/12	—	—	1:1	3:2	+	○	—	2:0	○	—	0:2	—	4:1	+
	—	—	7:0	1	○	○	—	○	3:0	—	2:0	—	6:4	8:0
1912/13	—	—	1:0	7:1	7:0	+	—	3:1	5:0	4:1	1:2	—	5:0	—

+ Lemondta.
 — Lemondtuk.
 ○ Eredmény ismeretlen.

Összesen 79 nemzetközi mérkőzést játszott, melyek közül 50 Budapesten, 29 idegenben folyt le. Megnyert belőlük 25-öt, veszített 34-et, eldöntetlen volt 20. A nyert mérkőzések túlnyomó száma: 19 Budapestre esik, idegenre 6, a veszített mérkőzések száma Budapesten és idegenben egyaránt 17—17, eldöntetlen volt Budapesten 14, idegenben 6. Legtöbb nemzetközi mérkőzés volt 1911-ben az olaszországi körut következtében: összesen 16, legkevesebb 1903-ban: 3. Hogy egyes évek szerint miként oszlanak el e mérkőzések, arról alábbi táblázat számol be:

NEMZETKÖZI MÉRKŐZÉSEK 1903—1912

Év	Mérkőzések száma		Összesen	Nyert m. száma		Eldöntetlen		Vesztett		Adott gól	Kapott gól	Gólarány
	Budapesten	Idegenben		Budapesten	Idegenben	Budapesten	Idegenben	Budapesten	Idegenben			
1903	3	—	3	1	—	—	—	2	—	5	19	2:6
1904	4	2	6	1	—	2	—	1	2	5	19	2:6
1905	5	3	8	2	—	1	2	2	1	11	19	5:7
1906	4	3	7	2	2	—	—	2	1	15	21	7:1
1907	5	3	8	1	1	2	—	2	2	4	22	1:8
1908	3	1	4	—	—	3	—	—	1	3	5	6
1909	6	4	10	3	—	1	2	2	2	17	15	11:3
1910	4	2	6	1	—	2	—	1	2	7	14	5
1911	9	7	16	3	3	2	2	4	2	31	30	10:3
1912	7	4	11	5	—	1	—	1	4	24	21	11:5
Összesen	50	29	79	19	6	14	6	17	17	132	185	7:1

E táblázatot kiegészíti a tuloldali, mely nemzetek szerint csoportosítva állítja elő a nemzetközi mérkőzések elosztását. Legtöbb nemzetközi mérkőzése volt a klubnak az osztrákokkal, belefoglalván a csehekét is. Összesen 56, melyekből nyert mérkőzés 18, veszített 20, eldöntetlen 18, adott goal 91, kapott goal 106. Sorrendben utánuk következnek az angolok 15 mérkőzéssel, melyek mérlege 2 nyert, 13 veszített match, 9 adott és 69 kapott goallal. Szerepelnek még a táblázatban a franciák, németek, olaszok, svájciak és hollandok.

A 160. oldali II. táblázat már most az összes mérkőzéseket összefoglalja, melyeket a klub csapatai játszottak. Eszerint az I. csapat játszott 164 bajnoki-, 79 nemzetközi-, 31 díj-, 43 barátságos mérkőzést, összesen: 317-et; a II. csapat 122 szövet-

A NEMZETKÖZI MÉRKÖZÉSEK ELOSZLÁSA 1903—1912

Nemzetiség	Mérk. sz.	Nyert	Eldöntetl.	Vesztett	Goal		Arány
					Adott	Kapott	
Angol	15	2	—	13	9	69	1:3
Francia	1	—	1	—	2	2	10
Német	1	1	—	—	2	—	—
Olasz	2	1	1	—	6	4	15
Svájc	2	1	—	1	2	3	6:6
Holland	2	2	—	—	6	1	6:0
Osztrák	56	18	18	20	91	106	8:6
Összesen	79	25	20	34	118	185	6:4

ÖSSZES MÉRKÖZÉSEK 1901—1912

Év	I. csapat				II. csapat		III. csapat	IV. csapat	Old-boy	Ifj. I.	Ifj. II.	Összesen	Nyert	Eldöntetlen		Vesztett	Adott	Kapott	Goal arány						
	kapott	száz.	díj.	barát.	száz.	díj.								szám	%					szám	%	szám	%	goal	
1901	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	6	2	33	33	—	4	66	66	7	8	8:7			
1902	12	—	—	6	—	2	—	—	—	—	—	20	11	55	3	15	6	30	52	53	16	7	16:7		
1903	14	3	2	3	11	1	3	—	—	—	—	37	13	35	1	6	16	2	18	48	7	8	8:9		
1904	16	6	—	1	16	—	2	—	—	—	—	41	18	43	9	10	24	4	13	31	7	9	9:7		
1905	16	8	—	3	15	—	2	1	—	3	—	48	27	56	3	13	27	1	8	16	6	1	22:9		
1906	—	4	8	3	—	7	1	—	2	—	—	25	18	72	2	8	5	20	88	35	25	1	25:1		
1906,7	15	8	1	4	14	—	6	8	1	3	—	60	40	66	6	8	13	4	12	20	232	84	27:6		
1907,8	14	5	5	2	13	—	7	8	—	3	—	63	46	73	10	15	9	7	11	1	237	78	30:4		
1908,9	16	7	5	4	13	—	7	4	—	1	—	57	37	64	8	7	12	3	13	22	8	198	64	30:9	
1909/10	16	8	1	3	9	2	9	2	—	3	—	55	35	63	6	11	22	9	16	4	155	66	23:9		
1910/11	18	15	2	4	12	4	8	3	—	5	—	1	73	43	58	9	15	20	15	20	190	95	20:20		
1911/12	18	11	4	1	11	—	8	—	2	21	—	13	89	65	73	7	7	8	17	19	1	254	97	26:2	
1912/13	9	4	3	4	8	—	1	—	4	11	2	5	52	39	75	6	6	11	5	7	13	4	192	54	35:9
Összesen	164	79	31	43	122	13	55	29	1	26	32	10	3	325	394	62	98	15	7	134	22	4	1888	829	22:9

ségi-, 13 díj-, 55 barátságos mérkőzést, összesen: 190-et; a III. csapat 29 barátságos mérkőzést, a IV. csapat 1 barátságos mérkőzést, az old-boy csapat 26 barátságos mérkőzést; az ifjúsági I. csapat 32 díj-, 12 barátságos mérkőzést; az ifjúsági II. csapat 18 díj-, 3 barátságos mérkőzést. A klub összes csapatai játszottak 626 mérkőzést. Nyertek 394-et, veszítettek 134-et, eldöntetlen volt 98. Adtak goalt 1888-at, kaptak 829-et. Ez eredmények évről-évre való hullámlásáról a 162. oldali rajz ad számot.

Az első csapat klasszisára mutat, hogy 1903-tól kezdve, valahány válogatott mérkőzést rendezett a Magyar Labdarúgók Szövetsége, abban a Magyar Testgyakorlók Köre játékosai mindig szerepeltek. És pedig a válogatott mérkőzések sorrendjében a következő játékosok.

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE IFJUSÁGI II. CSAPATA

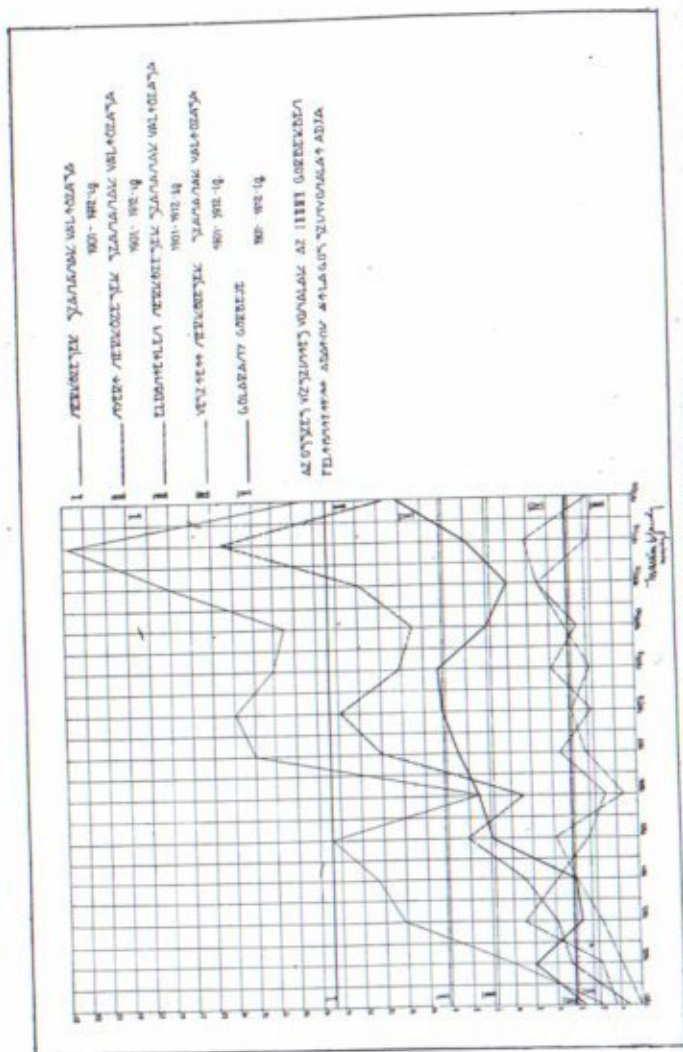
AZ MTK TAGJAINAK SZEREPLÉSE AZ MLSZ VÁLOGATOTT CSAPATAI MÉRKŐZÉSEIBEN

1903 április 5-dikén 2:1 győz a prágai válogatottak ellen Budapesten. Játzott: Károly Jenő.

1903 június 11-dikén 3:2 győz az osztrák válogatottak ellen Budapesten. Játzott: Nagy Ferenc.

1903 október 11-dikén 2:4 vesz az osztrák válogatottak ellen Bécsben. Játzott: Nagy Ferenc, Schaar Izidor, Károly Jenő.

1904 június 2-dikén 3:0 győz az osztrák válogatottak ellen Budapesten. Játzott: Nagy Ferenc.

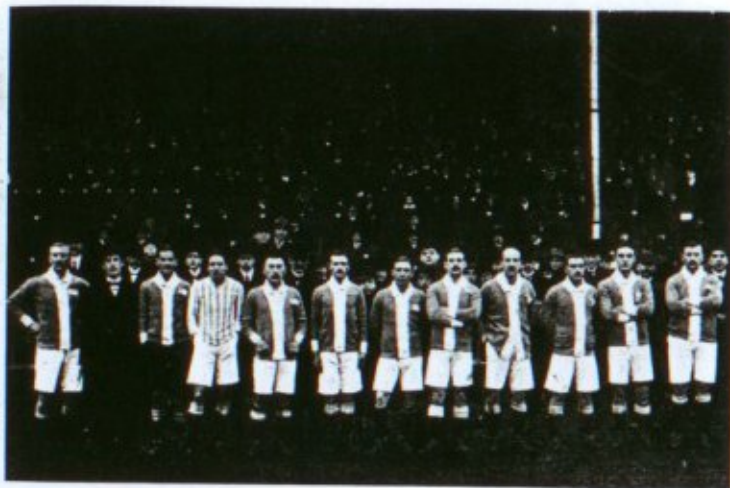
Abra a 160-dik oldal II. táblázatához

1904 október 9-dikén 4:5 vesz az osztrák válogatottak ellen Bécsben. Játszottak: Nagy Ferenc, Károly Jenő.

1905 április 9-dikén 0:0'eldöntetlen az osztrák válogatottak ellen Budapesten. Játszott: Nagy Ferenc.

1906 április 1-én 1:1'eldöntetlen a cseh válogatottak ellen Budapesten. Játszottak: Sebestyén Béla, Károly Jenő.

1906 október 7-dikén 4:4'eldöntetlen a cseh válogatottak ellen Prágában. Játszottak: Domonkos László, Bíró Gyula, Sebestyén Béla, Károly Jenő.

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE „MAGYAR KUPA“ GYŐZTES CSAPATA

1906 november 4-dikén 3:1 győz az osztrák válogatottak ellen Budapesten. Játszottak: Domonkos László, Sebestyén Béla, Károly Jenő.

1907 április 7-dikén 5:2 győz a cseh válogatottak ellen Budapesten. Játszottak: Nagy Ferenc, Bíró Gyula.

1907 május 5-dikén 1:3 vesz az osztrák válogatottak ellen Bécsben. Játszottak: Nagy Ferenc, Károly Jenő.

1907 október 7-dikén 3:5 vesz a cseh válogatottak ellen Prágában. Játszottak: Domonkos László, Nagy Ferenc, Kürschner Izidor.

1907 november 3-dikén 4:1 győz az osztrák válogatottak ellen Budapesten. Játszottak: Domonkos László, Csüdör Ferenc, Kürschner Izidor, Károly Jenő.